

I.

A MOL Petrolkémia Zrt. általános ismertetése

Tartalomjegyzék

1	Általános adatok	4
1.1	A környezetvédelmi felülvizsgálatot végző adatai	4
1.2	Engedélykérő azonosító adatai	4
1.3	A telephely és a technológiák jellemzői.....	5
1.4	A létesítmény összevonással érintett környezetvédelmi engedélyei, határozatok.....	7
2	A teljes körű környezetvédelmi felülvizsgálat menete, alkalmazott módszerek, jogszabályok.....	11
3	A telephely alapadatai.....	13
3.1	Elhelyezkedésének rövid bemutatása.....	13
3.2	Jelenlegi területhasználatok.....	13
3.3	Természetföldrajzi viszonyok.....	14
4	A tevékenység felhagyása során szükséges teendők	17

Mellékletek

1.1 melléklet	Megbízólevél/Meghatalmazás
1.2 melléklet	Szakmai jogosultság igazolása
1.3 melléklet	Áttekintő térkép
1.4 melléklet	MOL Petrolkémia Zrt. vegyipari létesítmény átnézeti helyszínrajza
1.5 melléklet	A termelő üzemek és szennyvíztisztító telepek részletes helyszínrajzai

Bevezetés, előzmények

A Tiszai Vegyi Kombinát Nyilvánosan Működő Részvénytársaság (TVK Nyrt.) 2015. május 20-tól névváltozást követően TVK Zártkörűen Működő Részvénytársaság (TVK Zrt.), majd 2015. augusztus 1-től **MOL Petrolkémia Zártkörűen Működő Részvénytársaság** (MOL Petrolkémia Zrt.) néven működik.

A MOL Petrolkémia Zrt. (röviden MPK) ma Magyarország legnagyobb vegyipari komplexuma. Integrált termelő vállalat, amely vegyipari benzin és gázolaj felhasználásával etilént és propilént állít elő, amit világszínvonalú technológiáival kis-, közepes- és nagysűrűségű polietilénre valamint polipropilénre dolgoz fel.

A társaság termékportfóliója 2015-ben a butadiénnel bővült, ami megadja a lehetőséget további új termékek előállítására is. 2015-től a MOL Petrolkémia Zrt. üzemelteti az MTBE üzemet is.

A társaság célkitűzése a rendelkezésre állás növelése és a hatékonyság javítása a petrolkémiai tevékenység optimális működtetésével, valamint a termelési adottságok maximális kihasználásával. A legfontosabb kihívások a termékek életciklusához kapcsolódnak: a környezeti hatások csökkentése, a termékek minőségének növelése, biztonságos termékek és termelési folyamatok biztosítása és a biológiai lebonthatósághoz kapcsolódó hosszú távú portfólió növelése. A termelési folyamatok és minden fejlesztés tudományos eredményeken és a legjobb elérhető technológiákon alapulnak.

A Tiszaújváros Site ipartelepen (továbbiakban ipartelep) működő MOL Petrolkémia Zrt. tulajdonú termelő üzemek mindegyike rendelkezik egységes környezethasználati engedéllyel, a központi szennyvíztisztító környezetvédelmi működési engedéllyel. Jelen dokumentáció a telephelyen működő üzemek egységes környezethasználati engedélyeinek és az azokkal szervesen összefüggő, egy működési egységet alkotó szennyvíztisztító rendszer működési engedélyének összevonása céljából készült.

A tiszaujvárosi ipartelepen működő, jelen dokumentáció tárgyát képező üzemekben technológiailag összefüggő tevékenység folyik, amelyek műszakilag kapcsolódnak egymáshoz és azokat 2015. óta a MOL Petrolkémia Zrt. üzemelteti. Az üzemeltető személyében történt egységesítés mellett, a technológiákat összekapcsoló anyagáramok, termékvonalak összekapcsolódása, a technológiai folyamatok egymásra épülése miatt is szükséges az üzemek engedélyeinek összevonása, egy integrált létesítményi engedély szinten történő kezelése.

Az egységben történő kezelés első állomása a 13215-33/2015. számú „*Tiszaújváros Site szennyvíztisztító rendszer fejlesztésére vonatkozó egységes környezethasználati engedély*” kiadása, amely a két, korábban engedélyes szinten külön kezelt szennyvíztisztítási technológiát egy egységben, **Tiszaújváros Site** szennyvíztisztító rendszer néven kezeli egy KTJ szám alatt.

Az Ipartelepen működő termelő üzemek és a szennyvíztisztító rendszer tevékenységére vonatkozóan MOL Petrolkémia Zrt. környezetvédelmi felülvizsgálatot végeztetett az FTR 2000 Kft.-vel (a Megbízólevél/Meghatalmazás az 1.1. mellékletben szerepel) a *környezeti hatásvizsgálati és az egységes környezethasználati engedélyezési eljárásról* szóló 314/2005. (XII. 25.) Korm. rendeletnek megfelelően. A felülvizsgálat a 2013-2017. közötti időszakot vizsgálja.

Az engedélykérelem tárgya és célja

Jelen dokumentáció a tiszaujvárosi ipartelepen (Tiszaújváros Site) működő technológiák egységes környezethasználati engedélyeinek összevonása céljából készült. Egyidejűleg a Tiszaújváros Site ipartelep egységes környezethasználati engedély kiadásakor kérjük a Központi Szennyvíztisztító SZVT-1 környezetvédelmi működési engedély megszüntetését és ezen EKHE-be történő integrálását.

Felelősségvállalás

A dokumentáció elkészítéséhez szolgáltatott adatokért, információkért és a rendelkezésre bocsátott egyéb tervek hitelességéért a MOL Petrolkémia Zrt., míg a rendelkezésre álló adatok alapján az abból származó megállapítások valóságtartalmáért az FTR 2000 Kft. vállalja a felelősséget.

Nyilatkozat üzleti titokról

A MOL Petrolkémia Zrt. üzleti titoknak minősíti az alábbi fejezeteket, melléleteket:

II. fejezethez tartozó melléletek

2.1 melléklet	Alapanyaggyártás részletes technológiai leírások
2.2 melléklet	Műanyag alapanyaggyártás részletes technológiai leírások

1 Általános adatok

1.1 A környezetvédelmi felülvizsgálatot végző adatai

Cégnév: FTR 2000 Környezetvédelmi Tervező és Kivitelező Kft.

Székhely: 2071 Páty, Móricz Zsigmond u. 1.

Iroda: 1125 Budapest, Zirzen Janka u. 7.

Tel/fax: 06-1-200-6200 / 06-1-391-0282

Cégjegyzékszám: 13-09-090567

KSH azonosító: 12807244-7112-113-13

A teljes körű felülvizsgálatot készítette:

Flanek Zoltán: okl. geofizikus, humánökológus, MMK 01-6172

Nagyné Dombay Kriszta: okl. biológus, k.v. szakmérnök, MMK 13-8330

Kiss Andrea okl. geológus, humánökológus, MMK 13-11516

A jogosultságokat a 1.2 melléklet tartalmazza.

1.2 Engedélykérő azonosító adatai

Név: MOL Petrolkémia Zártkörűen Működő Részvénytársaság, röviden
MOL Petrolkémia Zrt.

KSH törzsszám: 10725759-2016-114

Cégjegyzék száma: Cg. 05-10-000065

Székhely: 3581 Tiszaújváros, TVK-Ipartelep, Központi Irodaház 2119/3 hrsz.
136. ép.

Levelezési cím: 3581 Pf.: 20.

KÜJ: 100285101

KTJ Tiszaújváros Site: 102605616

KTJ (TVK Ipartelep): 100412328

1.3 A telephely és a technológiák jellemzői

A MOL Petrolkémia Zrt vegyipari létesítményben folytatott **fő tevékenység**:

Műanyag alapanyag gyártás TEÁOR 2016.

A telephelyen folytatott tevékenységek:

Tevékenység	TEÁOR		NOSE-P kód	SNAP-2 kód
	Besorolás	kód		
Alapanyaggyártás	Szerves vegyi alapanyaggyártás	20.14	105.09	04.05
Polimer gyártás	Műanyag alapanyag gyártás	20.16		

Alapanyaggyártás

Olefin-1 üzem KTJ_{Létesítmény}: 101620834

Olefin-2 üzem KTJ_{Létesítmény}: 101620753

Butadién üzem KTJ_{Létesítmény}: 102444543

MTBE üzem KTJ_{Létesítmény}: 101778560

Polimer gyártás

HDPE-1 üzem KTJ_{Létesítmény}: 101627017

HDPE-2 üzem KTJ_{Létesítmény}: 101622791

LDPE-2 üzem KTJ_{Létesítmény}: 101611739

PP-3 üzem KTJ_{Létesítmény}: 101620535

PP-4 üzem KTJ_{Létesítmény}: 101621255

Főbb kapcsolódó létesítmények, folyamatok (314/2005 (XII.25.) Korm. r. 2§(2)c/d) szerinti tevékenység)

MOL Petrolkémia Zrt. Északi Ipartelep, Tiszaújváros Site SZVT-1 szennyvíztisztító,
KTJ_{Létesítmény}: 100388643

MOL Petrolkémia Zrt. Déli Ipartelep, Tiszaújváros Site SZVT-2 szennyvíztisztító

Tartálpark

EP tároló

Vasúti töltő-lefejtő

Minőségellenőrzés

Energiaszolgáltatás

A telephely jellemzői:

- Cím: 3581 Tiszaújváros, TVK-Ipartelep, hrsz: 2093/3
- A település statisztikai azonosító száma: 28352
- A MOL Petrolkémia Zrt. egész területének területe: 400 ha

Az egyes üzemek területe:

Üzem	Terület
Olefin-1 üzem	5,2 ha
Tartálpark	23,1 ha
EP tároló	3,1 ha
Olefin-2 üzem	5,1 ha
Butadién üzem	0,9 ha
MTBE üzem	3,1 ha
HDPE-1 üzem	3,4 ha
HDPE-2 üzem	8,2 ha
LDPE-2 üzem	1,42 ha
PP-3 üzem	4,6 ha
PP-4 üzem	5,7 ha

A SZVT-1 területe: 3,5 ha.

A SZVT-2 területe: 7,17 ha

- Az üzemek helyrajzi számai:

Üzem	Hrsz
Olefin-1 üzem	2093/3
Tartálpark	121/1, 2121/2, 2121/3, 2121/4, 2121/5, 2121/6, 2121/7, 2121/8, 2121/9, 2121/10, 2121/11, 2121/12
EP tároló	2121/18
Olefin-2 üzem	2058
Butadién üzem	2116/11
MTBE üzem	0168
HDPE-1 üzem	2083
HDPE-2 üzem	2116/5

LDPE-2 üzem	2083
PP-3 üzem	2095/1, 2083
PP-4 üzem	2054, 2065

A telephelyek elhelyezkedését az 1.3. melléklet (Áttekintő helyszínrajz) mutatja, a termelő üzemeket az 1.6. mellékletben szereplő helyszínrajzokon, a szennyvíztisztító telepek helyszínrajzát a 6.1. és 6.2. mellékletben tüntettük fel.

– A létesítmény súlyponti EOY koordinátái:

EOV Y	EOV X
797628	286268

Adatszolgáltatásért, kapcsolattartásért felelős személy:

Ládi András, FF és EBK vezető

Telefon: +36-70-373-9028

Az MOL Petrolkémia Zrt. Ipartelepre vonatkozó átnézeti térképet az 1.3. mellékletben, az áttekintő helyszínrajzát az 1.4. mellékletben, a Sajótól délre található volt Logisztika Ipartelep áttekintő helyszínrajzát az 1.5. mellékletben, a termelő üzemek részletes helyszínrajzát az 1.6. mellékletben csatoljuk.

1.4 A létesítmény összevonással érintett környezetvédelmi engedélyei, határozatok

MOL Petrolkémia Zrt. területén működő termelő üzemek és a kapcsolódó létesítmények környezetvédelmi engedélyei:

Fő tevékenység: Műanyag alapanyaggyártás – TEÁOR 2016		
	KTJ _{Létesítmény:}	EKHE
Olefin-1 üzem	101620834	2632-14/2015
Olefin-2 üzem	101620753	677-16/2015
Butadién üzem	102444543	1769-4/2014
MTBE üzem	101778560	9239-16/2017

HDPE-1 üzem	101627017	676-5/2015
HDPE-2 üzem	101622791	7513-16/2014
LDPE-2 üzem	101611739	9476-14/2015
PP-3 üzem	101620535	14260-10/2015
PP-4 üzem	101621255	18788-3/2015
	KTJ _{Létesítmény:}	Környezetvédelmi működési engedély
MOL Petrolkémia Zrt, TS SZVT-1 szennyvíztisztító	100388643	1666-27/2014

A szerves vegyi anyagok, műanyagok, alapanyagok gyártásával foglalkozó MOL Petrolkémia vegyipari létesítmény a 314/2005. (XII. 25.) Kormányrendelet 2. sz. melléklet 4.1.h) és l) pontja szerint a rendelet hatálya alá esik. Az engedély megújításához szükséges teljes körű környezetvédelmi felülvizsgálat a 12/1996. (VII. 4.) KTM rendelet 2. számú mellékletében, a 314/2005. (XII. 25.) Kormányrendeletben, valamint az Európai Bizottság által az érintett tevékenységre vonatkozó referenciadokumentumokban meghatározott formai és tartalmi követelmények szerint készült.

A teljes körű környezetvédelmi felülvizsgálat célja:

- Az üzemeltetés elmúlt öt (négy) éve tapasztalatainak összefoglalása
- az egyes környezeti elemekre vonatkozó környezetterhelés és a BAT szempontok teljesülésének vizsgálata
- Az Egységes környezethasználati engedélyhez, illetve az előző felülvizsgálathoz képest történt változások számbavétele

Engedélyek, határozatok:

Engedély száma	Kiadója	Tárgy	Kiadás dátuma	Érvényes-sége
<u>788-13/2013.</u>	Észak-Magyarországi Környezetvédelmi, Természetvédelmi és Vízügyi Felügyelőség	MOL Nyrt. Tiszai Finomító MTBE üzemének gyártási tevékenységére vonatkozó 16547-14/2007. sz. EKHE engedélyének egységes szerkezetbe foglalt módosítása	2013.07.26	2017.12.31
<u>1769-4/2014.</u>	Észak-Magyarországi Környezetvédelmi és Természetvédelmi Felügyelőség	TVK Nyrt. Területén tervezett butadién üzem EKHE engedélye	2014.02.17	2019.01.31
<u>14004-11/2014.</u>	Észak-Magyarországi Környezetvédelmi és Természetvédelmi Felügyelőség	TVK Nyrt. (Tiszaújváros) Polipropilén-4 üzem 1283-2/2009. sz. EKHE engedély módosítása	2014.11.20	2023.10.31
<u>676-5/2015.</u>	Észak-Magyarországi Környezetvédelmi és Természetvédelmi Felügyelőség	TVK Nyrt. HDPE-1 üzemének 2907-1/2011. sz. határozattal módosított, 2381-16/2005. sz. EKHE engedély egységes szerkezetbe foglalt módosítása	2015.03.02	2015.05.31
<u>2632-14/2015.</u>	Borsod-Abaúj-Zemplén Megyei Kormányhivatal	TVK Zrt. Olefin-1 üzem EKHE engedélye	2015.06.22	2025.06.30
<u>13854-2/2016.</u>	Borsod-Abaúj-Zemplén Megyei Kormányhivatal	TVK Zrt. Területén tervezett butadién üzem létesítésére és üzemeltetésére vonatkozó 1769-4/2014. sz. EKHE engedély módosítása	2015.06.22	2019.01.31
<u>14014-2/2015.</u>	Borsod-Abaúj-Zemplén Megyei Kormányhivatal	TVK Zrt. HDPE-1 üzemére vonatkozó többször módosított 2381-16/2005. sz. EKHE engedély módosítása	2015.06.30	2019.09.30
<u>677-16/2015.</u>	Borsod-Abaúj-Zemplén Megyei Kormányhivatal	TVK Zrt. Olefin-2 üzem módosított 14805-39/2002. sz. EKHE engedély egységes szerkezetbe foglalt módosítása	2015.08.03	2020.12.31
<u>9476-14/2015.</u>	Borsod-Abaúj-Zemplén Megyei Kormányhivatal	MOL Petrolkémia Zrt. (Tiszaújváros) mint engedélyes részére, az LDPE-2 üzem gyártási tevékenységére vonatkozó EKHE engedély	2015.09.22	2021.12.31
<u>18786-3/2015.</u>	Borsod-Abaúj-Zemplén Megyei Kormányhivatal	TVK Nyrt. PP-4 üzem működésére vonatkozóan kiadott 14004-11/2014. sz. EKHE engedély módosítása	2015.11.05	2023.10.31
<u>18787-3/2015.</u>	Borsod-Abaúj-Zemplén Megyei Kormányhivatal	TVK Nyrt. PP-3 üzem működésére vonatkozóan kiadott 773-13/2011. sz. EKHE engedély módosítása	2015.11.05	2015.12.31

<u>18789-3/2015.</u>	Borsod-Abaúj-Zemplén Megyei Kormányhivatal	TVK Nyrt. HDPE-2 technológiát üzemeltető PE-2 üzem gyártási tevékenységére vonatkozóan kiadott 7513-16/2014. sz. EKHE engedély módosítása	2015.11.05	2020.12.31
<u>18790-3/2015.</u>	Borsod-Abaúj-Zemplén Megyei Kormányhivatal	TVK Nyrt. HDPE-1 üzem gyártási tevékenységére vonatkozóan kiadott 676-5/2015. sz. EKHE engedély módosítása	2015.11.05	2024.01.31
<u>18791-3/2015.</u>	Borsod-Abaúj-Zemplén Megyei Kormányhivatal	TVK Nyrt. Területén tervezett butadién üzemre vonatkozóan kiadott 1769-4/2014. sz. EKHE engedély módosítása	2015.11.05	2024.01.31
<u>18792-3/2015.</u>	Borsod-Abaúj-Zemplén Megyei Kormányhivatal	TVK Zrt. Olefin-2 üzemre vonatkozóan kiadott 677-16/2015. sz. EKHE engedély módosítása	2015.11.05	2020.12.31
<u>18793-3/2015.</u>	Borsod-Abaúj-Zemplén Megyei Kormányhivatal	TVK Zrt. Olefin-1 üzemre vonatkozóan kiadott 2632-14/2015. sz. EKHE engedély módosítása	2015.11.05	2025.06.30
<u>14260-10/2015.</u>	Borsod-Abaúj-Zemplén Megyei Kormányhivatal	MOL Petrolkémia Zrt. PP-3 üzem EKHE engedélye	2015.11.25	2025.12.31
<u>BO/16/11638-4/2016.</u>	Borsod-Abaúj-Zemplén Megyei Kormányhivatal	MOL Petrolkémia Zrt. Butadién üzem létesítéséhez és működéséhez kiadott 1769-4/2014. sz. EKHE engedély módosítása	2016.09.05	2021.06.30
<u>BO/16/13052-5/2016.</u>	Borsod-Abaúj-Zemplén Megyei Kormányhivatal	16547-14/2007. sz. kiadott, 788-13/2013.sz. módosított, EKHE engedély módosítása-névátírás	2016.09.08	2017.12.31
<u>BO-08/KT/9239-16/2017.</u>	Borsod-Abaúj-Zemplén Megyei Kormányhivatal Miskolci Járási Hivatala	MOL Petrolkémia Zrt. Metil-tercier-butiléter (MTBE) gyártási tevékenységére vonatkozó EKHE engedélye	2017.12.12	2027.11.30
<u>BO-08/KT/01814-9/2018.</u>	Borsod-Abaúj-Zemplén Megyei Kormányhivatal Miskolci Járási Hivatala	MOL Petrolkémia Zrt. Metil-tercier-butiléter (MTBE) gyártási tevékenységére vonatkozó BO-08/KT/9239-16/2017. sz. EKHE engedély módosítása	2018.03.26	2027.11.30
<u>BO-08/KT/06468-7/2018.</u>	Borsod-Abaúj-Zemplén Megyei Kormányhivatal	MOL Petrolkémia Zrt. Tiszaújvárosi telephelyén lévő HDPE-2 üzem működésére kiadott mód. 7513-16/2015. sz. EKHE engedély módosítása	2018.07.02	2019.04.30
<u>BO-08/KT/06468-9/2018.</u>	Borsod-Abaúj-Zemplén Megyei Kormányhivatal Miskolci Járási Hivatala	MOL Petrolkémia Zrt. Tiszaújvárosi telephelyén lévő HDPE-2 üzem működésére kiadott mód. 7513-16/2014. sz. EKHE engedélyt módosító BO-08/KT/06468-7/2018. sz. határozat kijavítása	2018.07.06	2020.12.31

MOL Petrolkémia Zrt. vizekkel kapcsolatos engedélyeinek, határozatainak felsorolása a 6. fejezetben szereplő táblázatban történik.

2 A teljes körű környezetvédelmi felülvizsgálat menete, alkalmazott módszerek, jogszabályok

A teljes körű környezetvédelmi felülvizsgálat készítése során a vonatkozó jogszabályokra, a MOL Petrolkémia Zrt., mint Megbízó által közölt adatokra és rendelkezésre bocsátott dokumentumokra támaszkodtunk.

Előírások és alkalmazott jogszabályok:

- 12/1996 (VII.4.) KTM rendelet: A környezetvédelmi felülvizsgálat végzéséhez szükséges szakmai feltételekről és a feljogosítás módjáról, valamint a felülvizsgálati dokumentációjának tartalmi követelményeiről
- 314/2005. (XII. 25.) Korm. Rendelet a környezeti hatásvizsgálati és az egységes környezethasználati engedélyezési eljárásról
- 96/2007. (XII. 23.) KvVM rendelet: A környezetvédelmi felülvizsgálat végzéséhez szükséges szakmai feltételekről és a feljogosítás módjáról, valamint a felülvizsgálat dokumentációjának tartalmi követelményeiről szóló 12/1996. (VII. 4.) KTM rendelet, valamint a környezeti állapotvizsgáló szakértői tevékenységről szóló 15/1997. (V. 28.) KTM rendelet módosításáról
- 219/2004 (VII.21.) Korm. rendelet: A felszín alatti vizek védelméről
- 6/2009 (IV.14.) KvVM-EÜM-FVM együttes rendelet: a felszín alatti víz és a földtani közeg minőségi védelméhez szükséges határértékekről szóló 10/2000. (VI. 2.) KöM–EüM–FVM–KHVM együttes rendelet módosításáról
- 7/2005 (III.1.) KvVM rendelet: A felszín alatti víz állapota szempontjából érzékeny területeken levő települések besorolásáról szóló 27/2004. (XII. 25.) KvVM rendelet módosításáról
- 93/2007. (IV. 26.) Korm. Rendelet: a felszíni vizek minősége védelmének szabályairól szóló 220/2004. (VII. 21.) Korm. Rendelet módosításáról
- 45/2006 (XII.08) KvVM rendelet: Natura 2000 területek magyarországi listája -
- 284/2007 (X.29) Korm. Rendelet: A környezeti zaj és rezgés elleni védelem egyes szabályairól
- 140/2001 (VIII.8.) Korm. Rendelet: Az egyes kültéri berendezések zajkibocsátási követelményeiről és megfelelőségük tanúsításáról
- 27/2008 (XII.3.) KvVM-EüM együttes rendelet: A környezeti zaj- és rezgésterhelési határértékek megállapításáról
- 93/2007 (XII.18.) KvVM rendelet: A zajkibocsátási határértékek megállapításának, valamint a zaj- és rezgés-kibocsátás ellenőrzésének módjáról
- 306/2010 (XII.23.) Korm. rendelet „A levegő védelméről”.
- 4/2002. (X. 7.) KvVM rendelet „a légszennyezettségi agglomerációk és zónák kijelöléséről”.
- 4/2011. (I.14.) VM rendelet „a levegőterhelési szint határértékeiről és a helyhez kötött légszennyező pontforrások kibocsátási határértékeiről”.

- 6/2011. (I. 14.) VM rendelet a levegőterheltségi szint és a helyhez kötött légszennyező források kibocsátásának vizsgálatával, ellenőrzésével, értékelésével kapcsolatos szabályokról
- 2012. évi 185. évi törvény a hulladékról
- 72/2013 (VII.27.) VM rendelet a hulladékjegyzékről

Megbízó által rendelkezésre bocsátott dokumentumok:

- MOL Petrolkémia Zrt. üzemének legutóbbi IPPC felülvizsgálati dokumentációi
- Önellenőrzési terv
- Üzemi kárelhárítási terv
- Légszennyezési kibocsátási adatok, vízforgalmi adatok, anyagforgalmi adatok, monitoring eredmények, laborvizsgálati jegyzőkönyvek, engedélyek, engedélykérelmek, stb.

3 A telephely alapadatai

3.1 Elhelyezkedésének rövid bemutatása

Tiszaújváros Magyarország ÉK-i részén az Alföldön található, közigazgatásilag Borsod-Abaúj-Zemplén megyéhez tartozik. A MOL Petrolkémia Zrt. vegyipari létesítménye. a várostól D-re helyezkedik el.

Tiszaújváros térségét és azon belül az MPK területét Magyarország kistájainak katasztere (Magyar Tudományos Akadémia, Földrajztudományi Kutató Intézet: Magyarország kistájainak katasztere I-II. Budapest, 1990) a következő régiókba sorolja:

Nagytáj (makrorégió): Alföld

Középtáj (mezorégió): Közép-Tiszavidék

Kistáj (mikrorégió): Borsodi-ártér

A kistáj Borsod- Abaúj-Zemplén, Hajdú –Bihar, Heves és Jász-Nagykun-Szolnok megye területén helyezkedik el. Területe 500 km², Tiszaújváros a kistáj É-i részén található.

3.2 Jelenlegi területhasználatok

A vizsgált terület mintegy 60 éve iparterület. A létesítmény területét mind a négy oldalról szántóföldek határolják, Tiszaújváros északra kb. 1 km-re, keleti irányban a 3313 út túloldalán szintén kb. 1 km-re Tiszapalkonya, a telekhatártól déli irányban pedig Oszlár található.

Az üzemek közötti közlekedést lehetővé tevő É-D-i irányban futó közlekedőutak K jelűek, a K-Ny-i irányúak U jelűek.

A létesítmény területén természetes vegetáció nem található. Az üzemi épületek között látható zöldesbarna foltok kezelt gyepterületek, az üzemi területeket szilárd burkolattal látták el.

3.3 Természetföldrajzi viszonyok

Morfológia

A kistáj 88 és 93 m közötti tszf-i magasságú, É-i részén ármentes részekkel tagolt, de egészében ártéri szintű tökéletes síkság. Kis átlagos relatív reliefű, egyhangú felszínű. A gyenge lejtésviszonyok miatt gyakoriak a rossz lefolyású területek, uralkodóak a nagy kiterjedésű laposok. Felszíni megjelenésébe változatosságot a max. 5-6 m-re kiemelkedő, gyakran egymásba nőtt futóhomok-formák (az É-i részen), valamint a Tisza, Sajó-Hernád és Hejő folyók korábbi futásirányát jelző elhagyott folyómeder-generációk visznek.

Földtani adottságok

A Borsodi-ártéren a kavicsos, ill. homokos hordalékkúp-felszín a Ny-i részen vékony (1-1,5 m-es) löszös homok takarja. A korábbi lefolyást jelző, gyengébben kiemelkedő részek közti mélyedésben öntésiszap található, a nagyobb kiterjedésű mocsaras laposokra tőzegetes-kotus talajok a jellemzőek. K felé a felszín közelében finomabb, elsősorban löszös, iszapos anyagok az uralkodóak. Ezek fedik be az egykori bükk hordalékkúp D-i, homokosabb részét. Az anyagok széttelepítésében a holocénban megjelenő Tisza is részt vett. A pleisztocén végén a korábbi hordalékkúp-felszínen a kavicsos jelleg miatt kevés helyen futóhomok-formák is keletkeztek; ezeket gyakran löszös homok fedi. Potenciális szeizmicitása 7° MS.

Éghajlat

Mérsékleten meleg kistáj, É-i része mérsékeltén száraz, máshol inkább száraz. Az évi középhőmérséklet sokévi átlaga 9,8-9,9 °C. A csapadék évi összege 570 mm körüli, de É-on megközelíti a 600 mm-t. A tenyészidőszakban 330-340 mm (É-on kevéssel 350 mm feletti) csapadékra számíthatunk. Tiszadorogmán esett a legtöbb eső egy nap alatt (69 mm). Évente mintegy 36 hótakarós nap valószínű, az átlagos maximális vastagsága 16 cm

Az ariditási index 1,23, É-on 1,17.

Az uralkodó szélirány az ÉK-i, jóval kisebb gyakoriságú a Ny-i és DNy-i. Az átlagos szélsősebesség kevéssel 2,5 m/s feletti.

Vízrajz

A Tisza ártere a Sajó-torkolat és Tiszafüred közötti szakasz. A Tiszának e szakasza 62 km hosszú. Csak jobbról kap mellékvizeket. Ezek: Sajó (229 km, 12 708 km²), Hejő (44 km, 293 km²), Rigósi-főcsatorna (39 km, 148 km²) és Sulymosi-főcsatorna (17 km, 105 km²).

Balról érinti a kistájt a Király-ér (35 km) - Alsóselypes-ér (89 km, 630 km²) vízrendszere is, amely a Hortobágy-Berettyóhoz csatlakozik. Attól D-re pedig Tiszafüredi-főcsatorna (28 km, 79 km²) következik. Száraz, gyér lefolyású terület.

A Tiszán az árvizek tavasszal, a kisvizek ősszel gyakoriak. A Hejő vízjárását karsztforrás teszi kiegyenlítetté. A Sajó III. osztályú vize a Tiszát is III. osztályúvá rontja ezen a szakaszon. A belvízlevezető csatornahálózat hossza kb. 230 km. Vizüket nyolc szivattyútelep emeli árvízkor a Tiszába (227 m³/s kapacitással). A Tisza hullámterét végig védgátak kísérik.

A 13 állóvíz közül 9 holtág a Tisza mellett, 128 ha felszínnel (legnagyobb Tiszafüredtől ÉNy-ra, 32 ha-os). 2 kis természetes tava 3,4 ha. Tiszakeszi és Tiszafüred mellett van egy-egy halastó is (48 ha, ill. 75 ha).

A talajvíz mélysége 2-4 m között van. Mennyisége csak a kistáj É-i felében számottevő (3,5 l/s.km²). Kémiai jellege kalcium-magnézium-hidrogénkarbonátos. Keménysége 15-25 nk^o között van. Szulfáttartalma a 60-300 mg/l-t nem haladja meg.

A rétegvíz mennyisége 1 l/s km² alatt marad. Kb. Tiszakeszi vonalától É-ra a kutak sekélyek, de bővizűek. Attól D-re erősen megnő a mélységük, vízhozamuk azonban csökken. Nagy a víz vastartalma. A 14 településből csak 3-nak hiányzik a közüzemi vízellátása, csatornázás azonban csak Tiszaújvárosban épült. Ez veszélyezteti a felszín alatti rétegek vízének minőségét. Tiszaújváros strandkútja 62 °C hévizet ad, mint Tiszakeszié is, Tiszacsegéé viszont 72 °C-os.

Növényzet

A Tiszántúli flórajárásba (Crisicum) tartozó kistáj elterjedtebb potenciális erdőtársulásai a bokorfüzesek (Salicetum triandrae), a fűz-nyár-égerligetek (salicetum albae-fragilis), a körisméztársulás (Fraxino pannonicae-Alnetum hungaricum) és a tölgy-köris-szil ligeterdők (Querco-Ulmetum). Jellemzőek a mocsárrétek (Alopecuretum pratensis) és az iszaptársulások (Dichotyli-Gnaphalietum uliginosi), de a szikes puszták (Achilleeto-Festucetum pseudovinae) is megjelenik. Gyakori a kakaslábű (Echinochloa crus-galli), a kételtű keserűfű (Polygonum amphibium), az édesgyökér (Glycyrrhiza echinata).

Talajok

Az ártéri kistáj taljai részben a Tisza allúviumain, részben löszös üledéken alakultak ki. A réti öntés, réti és nyers talajok dominálnak. A Tiszát szegélyező, vályog mechanikai összetételű, mészmertes, kis szerves anyag tartalmú nyers öntések 10% területet borítanak. Az alluviális anyagokon vagy löszös üledéken képződött, agyagos vályog-agyag mechanikai összetételű réti talajok kiterjedése 30%. A Hortobágy felé eső területeken sztyeppesedő réti szolonyecsek, a borsodi Mezőség felé pedig a réti szolonyec talajok övezik az árteret, 10-12%-nyi területi részaránnal. A szolonyeces réti talajok kisebb foltokban az összterületnek csupán 2%-át foglalják el.

4 A tevékenység felhagyása során szükséges teendők

A MOL Petrolkémia Ipartelepen működő vegyipari létesítmény termelő üzemek felszámolása jelenleg a MOL Petrolkémia Zrt. távlati tervei közt sem szerepel.

Mindazonáltal fontos megemlíteni azokat a felhagyáskor szükségessé váló eljárásokat, amelyeket figyelembe kell venni a jövőben.

- A bontási tevékenységet a mindenkor hatályos jogszabályi keretek közt kell végezni.
- A létesítmények bontása során keletkező különböző hulladékfajták szennyezettségét vizsgálni szükséges, az üzemelésből visszamaradt és az esetleges bontás során keletkező hulladékokat a mindenkor hatályos hulladékgazdálkodási jogszabályok szerint kell kezelni.
- A vezetékek, tartályok, szerelvények bontását követően, a jelenleg is futó tényfeltáráshoz kapcsolódó felmérések eredményeivel összhangban kiegészítő feltárások lehetnek szükségesek.
- A felhagyott tevékenység után a telephelyen környezetszennyezés nem maradhat.
- A terület rehabilitációja az illetékes Önkormányzat és szakhatóságok bevonásával kell megtörténjen.